

Wytyczne
do treści Programów Zgodności opracowywanych
przez operatorów systemów dystrybucyjnych
i operatora systemu magazynowania

Departament Rozwoju Rynków i Spraw Konsumentkich

Warszawa, luty 2019 r.

Spis treści

1. Podstawa prawna oraz inne dokumenty powiązane	3
2. Definicje (słowniczek).....	3
3. Wstęp	5
4. Zagadnienia dotyczące programu.....	6
5. Zawartość programu zgodności	6
5.1. Preambuła.....	6
5.2. Regulacje prawne	7
5.3. Podmioty, wobec których stosowane są postanowienia programu oraz zobowiązane do przestrzegania jego zasad	7
5.4. Minimalny zakres obszarów, w których zapewnia się niedyskryminację i równe traktowanie:.....	7
5.5. Wyszczególnienie, jakie zachowanie jest uznane za dyskryminacyjne i sprzeczne z zasadą równości.....	7
5.6. Informacje sensytywne.....	8
5.7. Prawa i obowiązki pracowników.....	9
5.8. Gwarancje niezależności	11
5.9. Zarządzanie infrastrukturą operatora, w tym obszarem ICT.....	13
5.10. Zasady dzielenia się wiedzą z uczestnikami rynku oraz ochrona własności intelektualnej operatora.....	15
5.11. Działania marketingowe oraz sponsoring prowadzony przez operatora	15
5.12. Funkcjonowanie operatora w przedsiębiorstwie zintegrowanym pionowo	15
5.13. Centralizacja lub outsourcing usług i zakupów operatora.....	16
6. Wdrożenie i realizacja programu.....	16
7. Monitorowanie funkcjonowania programu i sprawozdawczość.....	17
7.1. Monitorowanie.....	17
7.2. Sprawozdawczość.....	18

1. Podstawa prawna oraz inne dokumenty powiązane

Wytyczne do treści Programów Zgodności opracowywanych przez operatorów sieci dystrybucyjnych i operatora systemu magazynowania (dalej: Wytyczne) zostały przygotowane w oparciu o przedstawione poniżej dokumenty:

1. Dyrektywa 2009/72/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE (Dz. U. L 211 z 14.08.2009 r., s. 55 - 93) - zwana dalej „dyrektywą elektroenergetyczną”.
2. Dyrektywa 2009/73/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego i uchylająca dyrektywę 2003/55/WE (Dz.U. L 211 z 14.08.2009 r., s. 94 - 136) – zwana dalej „dyrektywą gazową”
3. Ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (tj. Dz. U. z 2018 r., poz. 755 z późn. zm.).
4. Notatka Dyrekcji Generalnej ds. Energii i Transportu w sprawie Dyrektyw 2003/54/WE i 2003/55/WE dotyczących rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu ziemnego – System rozdziału działalności. 16.01.2004.
5. Interpretative note on Directive 2009/72/EC concerning common rules for the internal market in electricity and Directive 2009/73/EC concerning common rules for the internal market in natural gas - Retail market. 22.01.2010.
6. Guidelines for Good Practice on Functional and Informational Unbundling for Distribution System Operators. Ref: C06-CUB-12-04b. 15.07.2008.
7. Status Review of DSO Unbundling with Reference to Guidelines of Good Practice on Functional and Informational Unbundling for Distribution System Operators. Ref: E09-URB-20-05. 09.09.2009.
8. Status Review on the Transposition of Unbundling Requirements for DSOs and Closed Distribution System Operators. Ref: C12-UR-47-03. 16.04.2013.
9. The Future Role of DSOs - A CEER Conclusion Paper Ref: C15-DSO-16-03.13.07.2015
10. Status Review on the Implementation of Distribution System Operators’ Unbundling Provisions of the 3rd Energy Package. Ref: C15-LTF-43-03. 1.04.2016.

Wyżej przedstawiony wykaz dokumentów prawnie wiążących, jak również powiązanych dokumentów unijnych mających charakter przewodników, wytycznych oraz not interpretacyjnych wraz z niniejszymi Wytycznymi, stanowią punkt odniesienia dla przedsiębiorstw energetycznych w procesie opracowywania i przedkładania do zatwierdzenia Prezesowi URE tzw. Programów Zgodności.

2. Definicje (słowniczek)

W słowniczku powinny zostać zdefiniowane pojęcia, używane w Programie Zgodności. Poniższa lista nie stanowi katalogu zamkniętego.

<i>dokumentacja systemu zarządzania operatora</i>	zbiór regulacji wewnętrznych tworzonych i zatwierdzanych przez operatora służących do zarządzania działalnością bieżącą operatora
<i>działalność podstawowa operatora</i>	aktywność bezpośrednio związana z wykonywaniem działalności koncesjonowanej operatora

ICT	technologie przetwarzające, gromadzące lub przesyłające informacje w formie elektronicznej (ang. information and communication technologies)
informacje ogólnodostępne	informacje, których udostępnienie stanowi obowiązek wynikający z przepisów prawnych powszechnie obowiązujących
informacje sensytywne	Informacje handlowe uzyskane w trakcie prowadzenia działalności przez <i>operatora</i> od osób trzecich lub informacje o <i>systemie</i> zarządzanym przez <i>operatora</i> i o jego działalności, które mogą powodować korzyści handlowe
inspektor ds. zgodności	osoba wyznaczona przez zarząd <i>operatora</i> w celu wykonywania szczegółowych obowiązków i zadań związanych z monitorowaniem realizacji <i>programu</i> , interpretacji postanowień <i>programu</i> oraz organizacją szkoleń w tym zakresie
księga identyfikacji	oficjalny zapis wzorców prezentacji <i>operatora</i> , kompleksowo opisujący elementy systemu identyfikacji oraz sposoby i zasady ich wykorzystania
operator	operator <i>systemu</i> dystrybucyjnego lub operator <i>systemu</i> magazynowania paliw gazowych
potencjalny użytkownik systemu	podmiot ubiegający się o przyłączenie do <i>systemu</i>
Prezes URE	Prezes Urzędu Regulacji Energetyki
program, program zgodności	program zgodności określający przedsięwzięcia, jakie powinien podjąć <i>operator</i> w celu zapewnienia niedyskryminacyjnego traktowania <i>użytkowników systemu</i> i <i>potencjalnych użytkowników systemu</i>
przedsiębiorstwo energetyczne	podmiot prowadzący działalność gospodarczą w zakresie wytwarzania, magazynowania, przesyłania, dystrybucji, obrotu energią elektryczną lub paliwami gazowymi lub podmiot wykonujący działalność polegającą na skraplaniu gazu ziemnego lub regazyfikacji skroplonego gazu ziemnego
przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo	<i>przedsiębiorstwo energetyczne</i> określone w art. 3 pkt. 12a <i>ustawy</i>
system	dystrybucyjna sieć gazowa, instalacja magazynowa oraz przyłączone do nich urządzenia i instalacje współpracujące z nimi albo dystrybucyjna sieć elektroenergetyczna oraz przyłączone do niej urządzenia i instalacje współpracujące z tą siecią

usługodawca	osoba fizyczna, prawna lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej świadcząca usługi lub wykonująca na rzecz lub w imieniu <i>operatora</i> zadania związane z działalnością dystrybucyjną lub magazynowania paliw gazowych w obszarach, w których zapewnia się równe i niedyskryminacyjne traktowanie użytkowników lub zadania, dla których wykonania konieczny jest dostęp do <i>informacji sensytywnych</i>
ustawa	ustawa z dnia 10 kwietnia 1997 r. - Prawo energetyczne (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 755 z późn. zm.)
użytkownik systemu	podmiot dostarczający paliwa gazowe do <i>systemu</i> gazowego lub zaopatrywany z tego <i>systemu</i> albo podmiot dostarczający energię elektryczną do <i>systemu</i> elektroenergetycznego lub zaopatrywany z tego <i>systemu</i> oraz podmiot posiadający koncesję na obrót energią elektryczną lub paliwem gazowym

3. Wstęp

Obowiązkowe, prawne, organizacyjne i decyzyjne oddzielenie działalności *operatorów* od innej działalności niezwiązanej z dystrybucją energii elektrycznej, dystrybucją gazu lub magazynowaniem gazu, w tym w szczególności od działalności związanej z wytwarzaniem i obrotem energią elektryczną lub produkcją, wytwarzaniem i obrotem gazem, które przewiduje art. 9d ust. 1d-1i *ustawy*, ma na celu zapewnienie *użytkownikom systemu*, równego oraz opartego na zasadach niedyskryminacyjnych dostępu do sieci lub instalacji oraz innych zasobów *operatora*. Narzędziem realizacji tego zadania ma być m.in. *program zgodności*, który określa działania, jakie należy podjąć w celu zapewnienia niedyskryminacyjnego traktowania *użytkowników systemu*, w tym wyznacza obowiązki pracowników *operatora* lub jego *usługodawców*.

Zgodnie z art. 9d ust. 4 *ustawy* *operator* działający w strukturach zależności korporacyjnych (*przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo*) zobowiązany jest do opracowania i realizacji *programu zgodności*. *Operatorzy* mają obowiązek przedstawienia *programów* do zatwierdzenia Prezesowi URE.

Powyższe obowiązki - zgodnie z art. 9d ust. 7 *ustawy* - nie dotyczą:

- *operatorów* systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego, jeżeli liczba odbiorców przyłączonych do sieci *operatorów* wchodzących w skład przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo nie jest większa niż sto tysięcy,
- *operatorów* systemu dystrybucyjnego elektroenergetycznego obsługującego system elektroenergetyczny o rocznym zużyciu energii elektrycznej nieprzekraczającym 3 TWh w 1996 r., w którym mniej niż 5 % rocznego zużycia energii elektrycznej pochodziło z innych połączonych z nim systemów elektroenergetycznych,
- *operatorów* systemu dystrybucyjnego gazowego, jeżeli liczba odbiorców przyłączonych do sieci nie jest większa niż sto tysięcy i sprzedaż paliw gazowych w ciągu roku nie przekracza 150 mln m³,
- *operatorów* systemu dystrybucyjnego gazowego, jeżeli liczba odbiorców przyłączonych do sieci nie jest większa niż sto tysięcy i sprzedaż dotyczy paliw gazowych innych niż gaz ziemny wysokometanowy lub zaazotowany, w tym skroplony gaz ziemny, dostarczanych siecią gazową.

Podstawą akceptacji przez Prezesa URE przedłożonego przez operatora programu zgodności będzie szczegółowa ocena postanowień zawartych w programie gwarantujących niedyskryminacyjne traktowanie użytkowników systemu w trakcie jego realizacji.

4. Zagadnienia dotyczące programu

Zgodnie z Wytycznymi Dyrekcji Generalnej ds. Energii i Transportu w sprawie Dyrektyw 2009/72/WE i 2009/73/WE dotyczących rynku wewnętrznego energii elektrycznej i gazu ziemnego, celem programu zgodności jest stworzenie formalnych ram zapewniających działanie przedsiębiorstwa infrastrukturalnego jako całości, jak również poszczególnych jego pracowników i członków zarządu, zgodnie z zasadą niedyskryminacji. Zatem zawartość programu nie może się ograniczać jedynie do kwestii związanych z obowiązkami przedsiębiorstwa energetycznego prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie magazynowania, dystrybucji paliwa gazowego lub energii elektrycznej, obowiązkami pracowników, sposobem postępowania z informacjami sensytywnymi. Program ten powinien również odnosić się do bardziej ogólnych kwestii, związanych z regułami prawidłowo przeprowadzonego unbundlingu (przykładowo: kwestii związanych z niezależnością, z oddzielną marką, logo czy oddzielnymi siedzibami i odrębną obsługą klienta), gdzie pośrednio może ujawniać się dyskryminacja innych użytkowników systemu lub potencjalnych użytkowników systemu. Warto przy tym podkreślić, że dyrektywa elektroenergetyczna oraz dyrektywa gazowa przewidują w tym zakresie obowiązek utrzymania odrębnej tożsamości operatorów będących w strukturach przedsiębiorstw zintegrowanych pionowo.

Operatorzy mają ustawowy obowiązek całkowitego wyeliminowania zjawisk mogących prowadzić do dyskryminacji innych uczestników rynku lub usługodawców realizujących prace na rzecz operatora. Skuteczność podjętych przez nich działań podlega weryfikacji przez Prezesa URE poprzez prowadzone działania monitorujące. Brak wyeliminowania powyższych zjawisk podlega sankcjom określonym w art. 56 ustawy.

Osiągnięcie pożądaných efektów związanych z faktycznym zapewnieniem niedyskryminacyjnego traktowania wymienionych podmiotów w kontekście programów zgodności złożone jest z trzech kwestii:

- zawartości programu (treść) - powinien on zawierać reguły postępowania w celu eliminacji zachowań dyskryminacyjnych,
- stosowania programu - aktywne działanie na rzecz wdrożenia programu i promocja szczególnych działań i procedur,
- efektywnego monitoringu i regularnej sprawozdawczości z realizacji programu.

5. Zawartość programu zgodności

5.1. Preambuła

Preambuła powinna mówić o wartościach istotnych dla operatora i o najważniejszych zadaniach, jakie ten podmiot pełni. Należy wskazać misję związaną z działaniem operatora jako całości, jak również poszczególnych jego pracowników i członków zarządu oraz jednostek współpracujących z operatorem, zgodnie z zasadą niedyskryminacji.

Wskazane jest podkreślenie, że fakt umiejscowienia operatora w strukturze przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo nie może w żadnym stopniu wpływać na pełnione przez operatora funkcje, a kształtowanie relacji pomiędzy operatorem a przedsiębiorstwem zintegrowanym pionowo (w tym też spółkami zależnymi tego przedsiębiorstwa) musi być oparte na bezwzględnie obowiązujących przepisach prawa. Umowy i procedury regulujące współpracę operatora

w ramach *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* muszą być dostosowane do wymagań unbundlingu.

Istotne jest podkreślenie niezależności *operatora*, który powinien być niezależnym, bezstronnym i transparentnym moderatorem rozwoju rynku. Infrastruktura *operatora*, jak również informacje będące w jego posiadaniu uzyskane w trakcie prowadzenia działalności, powinny być osiągalne dla wszystkich na równych zasadach.

5.2. Regulacje prawne

W tej części *operator* powinien wskazać podstawy prawne *programu*. W tym miejscu powinien znaleźć się zapis wyjaśniający, jaki charakter ma *program* – tak, aby zapewnione było stosowanie go przez *operatora* (np. regulamin), a także przez podmioty działające w jego imieniu. *Program* stanowić ma także formę zobowiązania wobec otoczenia *operatora* o niedyskryminującym i równoprawnym traktowaniu wszelkich podmiotów, z którymi *operator* posiada relacje biznesowe lub nawiąże je w przyszłości.

5.3. Podmioty wobec których stosowane są postanowienia *programu* oraz zobowiązane do przestrzegania jego zasad

Konieczne jest wyszczególnienie kategorii podmiotów, wobec których stosowane są postanowienia *programu* oraz podmiotów zobowiązanych do jego przestrzegania. Powinni to być pracownicy, członkowie zarządu, podmioty zewnętrzne (*usługodawcy*), a także osoby wykonujące prace zlecone na rzecz *operatora* na podstawie umów cywilnoprawnych.

5.4. Minimalny zakres obszarów, w których zapewnia się niedyskryminację i równe traktowanie:

- usługi przyłączania (wydawanie warunków przyłączenia oraz zawieranie i realizacja umów o przyłączenie do sieci),
- rozliczenia z *użytkownikami systemu* dystrybucyjnego,
- bilansowanie *systemu* dystrybucyjnego,
- usługi dystrybucyjne i magazynowania oraz zmiana sprzedawcy (zawieranie i realizacja umów o świadczenie usług dystrybucji lub magazynowania, rozwiązywanie i zmiana warunków umów o świadczenie usług dystrybucji lub magazynowania paliw gazowych, rozdzielenie umów kompleksowych na umowy sprzedaży i dystrybucji, zawieranie i realizacja generalnych umów dystrybucji),
- obsługa realizacji skarg i reklamacji,
- likwidacja zakłóceń i awarii,
- udostępnianie danych pomiarowych służących do rozliczeń, bilansowania i rozliczania niezbilansowania *użytkowników systemu*,
- ochrona *informacji sensytywnych*,
- sposób udostępniania i przekazywania informacji uczestnikom rynku,
- zarządzanie infrastrukturą sieciową, w tym obszarem *ICT* i jej rozwojem oraz jej udostępnianiem,
- zakup energii elektrycznej i paliw gazowych na potrzeby różnicy bilansowej i potrzeb własnych *operatora*,
- rozbudowa sieci dystrybucyjnej i zwiększenie pojemności magazynowych.

5.5. Wyszczególnienie, jakie zachowanie jest uznane za dyskryminacyjne i sprzeczne z zasadą równości

Za dyskryminacyjne i sprzeczne z zasadą równości uważa się w szczególności następujące zachowania:

- wykorzystywanie *informacji sensytywnych* w celu lub w sposób dający pozycję uprzywilejowaną albo dyskryminującą *użytkownikowi systemu* lub *potencjalnemu użytkownikowi systemu*, w szczególności przekazanie *informacji sensytywnych* innego *użytkownika systemu* spółce obrotu należącej do *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo*, do którego należy *operator*,
- promowanie i rekomendowanie osobom trzecim, w tym pracownikom *operatora* lub podmiotom działającym na jego zlecenie, jakichkolwiek *przedsiębiorstw energetycznych* zajmujących się wytwarzaniem, produkcją bądź sprzedażą energii lub paliw gazowych,
- jakikolwiek udział w rozpowszechnianiu lub eksponowaniu materiałów promocyjnych bądź reklamowych wybranych *przedsiębiorstw energetycznych*,
- udzielanie odbiorcom informacji o ofertach sprzedawców (nie dotyczy sytuacji przejścia odbiorcy na sprzedaż rezerwową),
- wprowadzanie odbiorców w błąd poprzez informowanie, że pracownik *operatora* reprezentuje sprzedawcę, będącego częścią tej samej co *operator* grupy kapitałowej,
- prowadzenie działań związanych z budową, modernizacją i rozwojem *systemu*, a także prowadzeniem ruchu tego *systemu* w sposób uprzywilejowujący lub dyskryminujący dany podmiot lub grupę podmiotów,
- dyskryminacja pracownika *operatora* w przypadku wybrania sprzedawcy innego niż należącego do grupy kapitałowej, do której należy *operator*.

5.6. *Informacje sensytywne*

Zachowanie poufności informacji sensytywnych należy do podstawowych zasad, których przestrzeganie zmniejsza ryzyko wystąpienia u *operatora* zachowań dyskryminacyjnych wobec *użytkowników systemu* lub *potencjalnych użytkowników systemu*.

Informacje sensytywne są to informacje handlowe, uzyskane w trakcie prowadzenia działalności przez *operatora* od osób trzecich lub informacje o *systemie* zarządzanym przez *operatora* i o jego działalności, które mogą przynosić korzyści handlowe. Do *informacji sensytywnych* należą dane, których udostępnienie przez *operatora* stawia *użytkownika systemu*, *potencjalnego użytkownika systemu* lub inny podmiot mogący wykorzystać handlowo informacje o *użytkownikach* lub *potencjalnych użytkownikach systemu* lub infrastrukturze *operatora*, w uprzywilejowanej pozycji wobec innych podmiotów.

W *programie zgodności operator* powinien wskazać, jakie informacje będą w szczególności traktowane jako *informacje sensytywne*:

1) informacje dotyczące osób trzecich (na przykład dotyczące obecnych lub potencjalnych *użytkowników systemu*) czyli informacje, uzyskane przez *operatora* w toku wykonywania jego działalności operatorskiej

Do tej kategorii zalicza się następujące informacje:

a) warunki finansowe oraz warunki umów analogiczne do wyszczególnionych poniżej:

- moc umowna,
- poziom zużycia energii elektrycznej/paliwa gazowego,
- indywidualnie wydane techniczne i finansowe warunki przyłączenia do sieci oraz indywidualne warunki umów,
- termin płatności faktury,
- okres rozliczeniowy.

b) dane umożliwiające przygotowanie dedykowanych ofert analogiczne do wyszczególnionych poniżej:

- struktura poboru energii elektrycznej/paliwa gazowego,
- dane pomiarowe, profile zużycia, w tym prognozowane profile zużycia odbiorców.

c) dane umożliwiające segmentację odbiorców, zmniejszające koszty akwizycji i utrzymania odbiorcy, analogiczne do wyszczególnionych poniżej:

- numer rachunku bankowego, nazwa i adres odbiorcy,
- dane z bilingów (umożliwiające uzyskanie informacji o wzorcach zachowań odbiorców),
- historia płatności,
- zadłużenie odbiorcy.

2) informacje o systemie zarządzanym przez operatora i o jego działalności, które mogą przynosić korzyści handlowe analogiczne do wyszczególnionych poniżej:

- ekspertyzy wpływu przyłączania do sieci elektroenergetycznej lub gazowej urządzeń, instalacji lub sieci wytwórczych i odbiorczych na funkcjonowanie systemu,
- informacje dotyczące infrastruktury operatora oraz sposobu zarządzania tą infrastrukturą nie będące informacjami ogólnodostępnymi.

Informacje dotyczące osób trzecich, w szczególności pochodzące z systemów ICT operatora gromadzących dane o użytkownikach systemu operatora, podlegają obowiązkowi zachowania poufności (chyba że z umowy z użytkownikiem systemu wynika możliwość ich ujawnienia).

Informacje, które mogłyby przynieść korzyść handlową, nie powinny być przekazywane przedsiębiorstwu zintegrowanemu pionowo lub podmiotom z nim powiązanymi przed ich udostępnieniem wszystkim uczestnikom rynku. Oprócz handlowych informacji sensytywnych, operator musi zapewnić bezpieczeństwo innych informacji prawnie chronionych, w tym danych osobowych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

Program powinien zawierać m. in. informacje o:

- sposobie przechowywania informacji sensytywnych w sposób gwarantujący brak dostępu do nich osób nieuprawnionych, na przykład pracowników innych spółek z tej samej grupy kapitałowej (np. zakaz dostępu pracowników spółki obrotu do miejsc, w których znajdują się informacje sensytywne i/lub systemy ewidencji operatora),
- procesach biznesowych operatora, których pracownicy mają dostęp do informacji sensytywnych,
- przeprowadzaniu szkoleń z zakresu ochrony informacji sensytywnych dla mających do nich dostęp pracowników,
- klauzulach w umowach z usługodawcami dotyczących ochrony informacji sensytywnych.

5.7. Prawa i obowiązki pracowników

Szczególne rolę w umacnianiu niedyskryminacyjnego traktowania użytkowników systemu pełni właściwe przygotowanie pracowników do prawidłowego wykonywania obowiązków. Dlatego pracownicy operatora powinni brać udział w szkoleniach, mających na celu zapoznanie ich z programem i konsekwencjami jego nieprzestrzegania. Obowiązek szkolenia dotyczy również osób zatrudnionych na zasadach oddelegowania z innych przedsiębiorstw lub na zasadach outsourcingu oraz osób wykonujących pracę na podstawie umów cywilnoprawnych (np. umowa o dzieło, umowa zlecenie, kontrakt menadżerski). Przeszkolone osoby potwierdzają udział w szkoleniu, jak również zostają zobowiązane do przestrzegania programu. Podobne szkolenie powinien odbyć każdy nowozatrudniony pracownik operatora. Szkolenie to powinno być przeprowadzone dla nowozatrudnionych pracowników nie później niż w terminie 1 miesiąca od

dnia zatrudnienia. Pracownicy *operatora* powinni być niezwłocznie zapoznawani ze zmianami w *programie*, które zostały zatwierdzone przez Prezesa URE.

Zapoznanie ze zmianami w *programie* musi odbyć się w sposób skuteczny (z uzyskaniem potwierdzeń faktu zapoznania się ze zmianami w *programie*), zwyczajowo przyjęty u *operatora*. *Program* powinien zawierać regulacje dotyczące konsekwencji za naruszenie jego zasad.

Pracownik powinien mieć możliwość wystąpienia do *inspektora ds. zgodności* o interpretację postanowień *programu*, jak również złożenia wniosku, skargi oraz uwagi w zakresie *programu*.

Rekomenduje się, aby zarząd i rada nadzorcza były informowane przez *inspektora ds. zgodności* o *programie* i jego zmianach. Z tego względu zaleca się, aby szkolenia objęły także członków zarządu *operatora* oraz członków rady nadzorczej *operatora*, celem zapoznania ich z tematyką unbundlingu i *programu* pod kątem wymagań prawnych oraz wskazania jego roli w budowaniu konkurencyjnego rynku energii elektrycznej i gazu.

Osoba zatrudniona u *operatora*, bezpośrednio zarządzająca pracownikami *operatora* lub osoba zarządzająca grupami pracowników *operatora* poprzez menedżerów niższego szczebla lub osoba pełniąca funkcje doradcze wobec wyżej wymienionych osób, lub posiadająca dostęp do *informacji sensytywnych*, nie może być równocześnie zatrudniona w jakiegokolwiek formie w strukturach *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* lub w *przedsiębiorstwie energetycznym* zajmującym się przesyłaniem, produkcją, wytwarzaniem lub obrotem paliwami gazowymi lub przesyłaniem, wytwarzaniem lub obrotem energią elektryczną ani być odpowiedzialna bezpośrednio lub pośrednio, za bieżącą działalność ww. przedsiębiorstw w tym zakresie.

Pracownik *operatora* powinien być traktowany analogicznie jak każdy *użytkownik systemu* lub *potencjalny użytkownik systemu*. Zabronione jest między innymi wywieranie presji na pracowników *operatora* zmierzającej do narzucenia wyboru danego *przedsiębiorstwa energetycznego* jako sprzedawcy energii elektrycznej lub paliw gazowych.

Za komunikację z pracownikami w ramach działalności bieżącej odpowiada zarząd *operatora*. *Operator* przekazuje niezbędne informacje dot. grupy kapitałowej, jak i swojej roli w jej strukturach.

Pracownicy *operatora* mogą posiadać dostęp do stron internetowych i intranetowych *przedsiębiorstw* z grupy kapitałowej w ramach odrębnego, dobrowolnego dostępu niezależnego od strony internetowej i intranetowej *operatora*. Taki dostęp nie powinien być ustawiony jako domyślna strona startowa internetowa lub intranetowa. Równocześnie należy pamiętać o zasadzie niedyskryminacyjnego traktowaniu *użytkowników systemu*, zgodnie z którą *operator* zobowiązany jest do analogicznego traktowania podobnych inicjatyw ze strony innych *przedsiębiorstw energetycznych*. Strona intranetowa *operatora*, jak również informacje mailowe przekazywane jego pracownikom nie powinny zawierać ofert wybranych *przedsiębiorstw energetycznych*, a także łączy do stron internetowych i intranetowych innych *przedsiębiorstw energetycznych*.

Innym sposobem przekazywania pracownikom *operatora* treści w ramach działalności bieżącej jest komunikacja z wykorzystaniem poczty elektronicznej z użyciem adresów mailowych związanych z *operatorem* i odróżniających się od adresów mailowych *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* lub spółek wchodzących w jego skład.

W ramach procedur adaptacji zawodowej pracownicy *operatora* nie powinni być obligowani do odbywania staży, praktyk i kursów w strukturach *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo*. Również ścieżka kariery pracownika *operatora* nie powinna być uzależniona od faktu odbycia takich szkoleń w strukturach *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo*.

Powyższe nie ogranicza wspólnego organizowania grupowych szkoleń dla pracowników *operatora* wymaganych przepisami prawa, jeżeli nie jest to niezgodne z zasadą niezależności *operatora*.

5.8. Gwarancje niezależności

Przepisy *ustawy* określiły ogólne warunki, jakie muszą być łącznie spełnione, aby zapewnić niezależność *operatorów*.

Zgodnie z art. 9d ust. 1h *ustawy*, operator systemu przesyłowego, operator systemu dystrybucyjnego oraz operator systemu połączonego nie mogą wykonywać działalności gospodarczej związanej z produkcją, wytwarzaniem lub obrotem paliwami gazowymi lub energią elektryczną ani jej wykonywać na podstawie umowy na rzecz innych *przedsiębiorstw energetycznych*.

W art. 9d ust. 1i *ustawy* wskazano, że operator systemu dystrybucyjnego oraz operator systemu magazynowania, będący częścią *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* są obowiązani zamieścić w statucie lub w umowie spółki postanowienia umożliwiające członkom zarządu podejmowanie niezależnych działań. Zgodnie z art. 9d ust. 2, operator systemu przesyłowego gazowego, operator systemu połączonego gazowego oraz operator systemu dystrybucyjnego gazowego mogą świadczyć usługi polegające na przystosowywaniu paliwa gazowego do standardów jakościowych lub warunków technicznych obowiązujących w systemie przesyłowym gazowym lub w systemie dystrybucyjnym gazowym, a także usługi transportu paliw gazowych środkami transportu innymi, niż sieci gazowe. Działania mające na celu zapewnienie niezależności *operatorów* powinny umożliwiać funkcjonowanie mechanizmów koordynacyjnych, które zapewnią ochronę praw właścicielskich w zakresie nadzoru nad wykonywanym przez *operatorów* zarządem i wykonywaną przez nich działalnością gospodarczą, w odniesieniu do rentowności zarządzanych przez nich aktywów, w szczególności dotyczących sposobu zarządzania zyskiem z udziałów kapitałowych, zatwierdzania rocznego planu finansowego lub równoważnego dokumentu i ustalania ograniczeń w zakresie poziomu całkowitego zadłużenia ich przedsiębiorstwa.

W celu zapewnienia niezależności operatora systemu dystrybucyjnego, zgodnie z art. 9d ust. 1e *ustawy*, spełnione mają być łącznie następujące kryteria niezależności:

- osoby odpowiedzialne za zarządzanie operatorem systemu dystrybucyjnego nie mogą uczestniczyć w strukturach zarządzania *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* lub *przedsiębiorstwa energetycznego* zajmującego się przesyłaniem, produkcją, wytwarzaniem lub obrotem paliwami gazowymi lub przesyłaniem, wytwarzaniem lub obrotem energią elektryczną ani być odpowiedzialne, bezpośrednio lub pośrednio za bieżącą działalność w tym zakresie;
- osoby odpowiedzialne za zarządzanie operatorem systemu dystrybucyjnego mają zapewnioną możliwość niezależnego działania;
- operator systemu dystrybucyjnego ma prawo podejmować niezależne decyzje w zakresie majątku niezbędnego do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie dystrybucji energii elektrycznej i gazu;
- organ *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* nie może wydawać operatorowi systemu dystrybucyjnego poleceń dotyczących jego bieżącej działalności ani podejmować decyzji w zakresie budowy sieci lub jej modernizacji, chyba że polecenia te lub decyzje dotyczyłyby działania operatora systemu dystrybucyjnego, które wykraczałyby poza zatwierdzony plan finansowy lub inny równoważny dokument.

W celu zapewnienia niezależności operatora systemu magazynowania, zgodnie z art. 9d ust. 1g *ustawy*, spełnione mają być łącznie następujące kryteria niezależności:

- osoby odpowiedzialne za zarządzanie operatorem systemu magazynowania nie mogą uczestniczyć w strukturach *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* lub przedsiębiorstwa energetycznego zajmującego się produkcją, wytwarzaniem lub obrotem paliwami gazowymi, ani być odpowiedzialne, bezpośrednio lub pośrednio za bieżącą działalność w tym zakresie;
- osoby odpowiedzialne za zarządzanie operatorem systemu magazynowania mają zapewnioną możliwość niezależnego działania;
- operator systemu magazynowania ma prawo podejmować niezależne decyzje dotyczące majątku niezbędnego do wykonywania działalności gospodarczej w zakresie magazynowania paliw gazowych;
- organ *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* nie może wydawać operatorowi systemu magazynowania poleceń dotyczących jego bieżącej działalności ani podejmować decyzji w zakresie budowy lub modernizacji instalacji magazynowej, chyba że polecenia te lub decyzje dotyczyłyby działań operatora systemu magazynowania, które wykaczałyby poza zatwierdzony plan finansowy lub inny równoważny dokument.

Wskazane wyżej zalecenia należy odnosić nie tylko do zarządu *operatora*, ale do całej jego kadry menadżerskiej, czyli osób z dowolnego szczebla zarządzania, bezpośrednio zarządzających innymi pracownikami *operatora*.

Zadania stawiane zarządowi *operatora* nie mogą odnosić się do działalności bieżącej wynikającej z zatwierdzonego planu finansowego lub równoważnego dokumentu, dotyczy to również podejmowania decyzji w zakresie budowy sieci lub jej modernizacji oraz w zakresie budowy instalacji magazynowych oraz ich modernizacji. Organ *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* nie może wydawać poleceń pracownikom *operatora* bowiem uprawnienie to jest zarezerwowane dla zarządu *operatora* lub jego kadry menadżerskiej.

Niezależnie od warunków wynikających bezpośrednio z przepisów *ustawy* warto wskazać inne elementy (również te nakreślone przez prawo unijne), które w sposób bezpośredni przyczynią się do wzmocnienia niezależności *operatorów*.

Niezależności *operatora* służy przede wszystkim oddzielenie siedziby *operatora*, siedzib oddziałów i rejonów oraz lokalizacji innych jednostek organizacyjnych *operatora* od *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo*. Najbardziej pożądaną sytuacją są oddzielne lokalizacje (adresy) jednostek organizacyjnych *operatora* i spółek wchodzących w skład *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo*. Służy to przejrzystości działania *operatora* i eliminuje możliwości dyskryminacji użytkowników systemu i nieuprawnionego przekazania informacji *sensytywnych*.

Ważną kwestią jest również uniezależnienie zarobków pracowników *operatora* od *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo*. Program *zgodności* powinien gwarantować zatem wdrożenie procedur uzależniających wynagrodzenia w oparciu o wyniki finansowe *operatora* z wykluczeniem wpływów osiąganych w grupie kapitałowej, jak również stać na straży niezależności osób odpowiedzialnych za zarządzanie w podejmowaniu decyzji w tym zakresie.

Dokumentacja systemu zarządzania operatora powinna być tworzona i zatwierdzana przez zarząd *operatora*. W przypadku dokumentów tworzonych w *przedsiębiorstwie zintegrowanym pionowo* (np. różnego rodzaju procedury, polityki, regulaminy obowiązujące w całej grupie kapitałowej lub porozumienia pomiędzy spółkami z grupy kapitałowej), w skład którego wchodzi *operator*,

powinny być przewidziane rozwiązania polegające na wdrożeniu systemu weryfikacji zgodności tych dokumentów z prawem w zakresie unbundlingu, w tym w szczególności z przepisami odnoszącymi się do kryteriów niezależności *operatora* i jego procedurami wewnętrznymi.

Osiągnięcie tego typu niezależności możliwe jest do zrealizowania poprzez wdrożenie środków, które gwarantować będą między innymi:

- podległość służbową pracowników *operatora* tylko pracodawcy, którym jest *operator*,
- bezpośredni nadzór *operatora* nad outsourcingiem obszarów swojej działalności,
- system nagradzania pracowników *operatora* zależny jedynie od jego zarządu i osiąganych przez *operatora* wyników,
- system wynagradzania zarządu *operatora* uniezależniony od wyników innych spółek z grupy kapitałowej, do której należy *operator* lub od wyników jakiejkolwiek spółki wykonującej działalność w zakresie wytwarzania lub obrotu energią elektryczną lub wytwarzania, produkcji i obrotu paliwami gazowymi, a także uniezależniony od celów innych niż działalność *operatora*,
- zabezpieczenie informacji, które mogłyby wpłynąć na konkurencyjność rynku lub osiągnięcie uprzywilejowanej pozycji przez *przedsiębiorstwo zintegrowane pionowo*,
- warunki przechodzenia pracowników *operatora* do innych podmiotów grupy kapitałowej powinny zapewniać bezpieczeństwo *informacji sensytywnych* i innych ważnych informacji pozyskanych w trakcie pracy u *operatora* (np. w przypadku powzięcia informacji o zmianie miejsca pracy przez pracownika - ograniczenie dostępu do tego typu informacji, oświadczenia składane przez wszystkich pracowników o zachowaniu tajemnicy służbowej i *informacji sensytywnych* i zakaz ich ujawniania również po ustaniu stosunku pracy itp.),
- *operator* powinien wyraźnie odróżniać się od *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* własnym znakiem towarowym niezwiązanym ze znakiem spółki macierzystej lub innych spółek z jego grupy kapitałowej, jak również niezwiązanymi z nią kanałami komunikacji, tj. stroną internetową, intranetową, adresami mailowymi, numerami telefonów,
- odrębną obsługą klienta.

Operator powinien posiadać własną *księgę identyfikacji* zawierającą oficjalny zapis wzorców prezentacji, kompleksowo opisujący elementy systemu identyfikacji oraz sposoby i zasady ich wykorzystania. *Księga identyfikacji* powinna opisywać między innymi logo *operatora*, druki firmowe (papier firmowy, wizytówki itp.), wzory prezentacji, materiałów reklamowych, ubiór i identyfikatory pracowników, oznakowanie środków transportu, oznakowanie budynków i wnętrz biurowych, tablice informacyjne zewnętrzne i wewnętrzne, a także stosowanie oznaczeń *operatora* na innych elementach identyfikacji (kalendarze firmowe, flagi, upominki itp.).

Podejmowane przez *operatora* działania powinny prowadzić do uzyskania czytelnej i spójnej identyfikacji rynkowej i odróżnienia *operatora* od innych podmiotów *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo*.

5.9. Zarządzanie infrastrukturą *operatora*, w tym obszarem *ICT*

Infrastruktura *operatora* powinna być dostępna dla wszystkich na równych zasadach i być wykorzystywana w procesie poprawy efektywności produkcji i konsumpcji energii i paliw gazowych.

Systemy *ICT* stanowią nieodzowną część infrastruktury *operatora*, niezbędnej do właściwego zarządzania działalnością operatorską.

Stosowanie zasad niedyskryminującego traktowania *użytkowników systemu* bezpośrednio przekładających się na zakaz subsydiowania skrótnego przez *operatora* innych podmiotów lub nieuprawnionego polepszania ich pozycji rynkowej wymusza odpowiednią organizację obszaru *ICT* u *operatora*.

Ze względu na uwarunkowania *programu* dotyczące odrębności kanałów komunikacji, nie jest na przykład możliwa realizacja zintegrowanego ze spółką obrotu call center.

W obszarze *ICT* występuje bezwzględna konieczność budowy systemów uwzględniających obecne uwarunkowania prawne, którym podlega *operator*. Kopiowanie do nowobudowanych rozwiązań struktury informatycznej sprzed okresu unbundlingu (tj. zintegrowanych systemów dla dystrybucji/magazynowania i obrotu ulokowanych na wspólnym serwerze z wewnętrznym przepływem informacji) jest sprzeczne z zasadami *programu* oraz ustawowym obowiązkiem ochrony *informacji sensytywnych* (tj. art. 9c ust. 4-4b ustawy).

Konieczna jest unifikacja wymiany informacji ze wszystkimi spółkami obrotu, z którymi *operator* ma podpisane umowy o świadczenie usług dystrybucji/magazynowania, a w szczególności stworzenie identycznych zasad, sposobu i czasu przekazywania informacji do wszystkich spółek obrotu, które rozliczają się z *operatorem*. Tworzenie wewnętrznych powiązań w zakresie przekazywania informacji i tworzenie dedykowanych, unikalnych sprawozdań, jedynie dla wybranej spółki obrotu należy traktować jako nieuzasadnione i niezgodne z przepisami prawa uprzywilejowywanie wybranego *przedsiębiorstwa energetycznego*.

Współdzielenie rozwiązań informatycznych z wybraną spółką obrotu może narażać *operatora* na zarzut wpływania na pozycję konkurencyjną tej spółki.

Oдноśnie sprawozdawczości generowanej na potrzeby poszczególnych spółek obrotu i przekazywania im danych pomiarowych, poszczególne spółki obrotu, dla zachowania zasady równego traktowania przez *operatora*, muszą mieć zapewnioną możliwość korzystania w identyczny sposób z zakresu danych oraz kanałów ich przekazywania oraz z identycznym zakresem sprawozdawczości.

Oprócz odpowiedniej struktury systemów *ICT* bardzo ważna jest kwestia niezależności *operatora* na etapie tworzenia koncepcji systemów *ICT*, a także podejmowania decyzji na kolejnych etapach budowy danego rozwiązania.

Dlatego za niezgodne z zasadą niezależności *operatora* uznać należy tworzenie ciał decyzyjnych, opiniotwórczych i zatwierdzających decyzje *operatora* (poza strukturą organizacyjną *operatora*) w zakresie budowy, modernizacji i rozwoju infrastruktury w wyżej opisanym obszarze *ICT*, jeśli działania te zostały uwzględnione w planie finansowym lub równoważnym dokumencie *operatora*.

Rozwiązania informatyczne wspierające działalność operacyjną *operatora* w obszarze zarządzania majątkiem, zarządzania siecią (dyspozycje, obsługa ruchowa), inwestycji, rozwoju, przyłączania odbiorców, gospodarki materiałowej, usług dystrybucyjnych, obsługi odbiorców powinny być zrealizowane w postaci infrastruktury *ICT* fizycznie odrębnej i niezależnej od przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo lub spółek wchodzących w jego skład oraz zarządzane przez służby bezpośrednio podległe operatorowi, co nie wyklucza zlecenia usług outsourcingowych.

5.10. Zasady dzielenia się wiedzą z uczestnikami rynku oraz ochrona własności intelektualnej operatora

Należy w tym miejscu przypomnieć i podkreślić rolę *operatora*, który powinien być niezależnym, bezstronnym i transparentnym moderatorem rozwoju rynku. Infrastruktura *operatora*, jak również informacje będące w jego posiadaniu uzyskane w trakcie prowadzenia *działalności podstawowej operatora* powinny być dostępne dla wszystkich na równych zasadach i być wykorzystywane dla poprawy efektywności produkcji i konsumpcji energii elektrycznej i paliw gazowych.

W zakresie prowadzenia prac badawczo-rozwojowych:

- *operator* prowadzi działalność badawczo-rozwojową na zasadach transparentnych i niedyskryminujących, w szczególności proces doboru partnerów powinien być otwarty i transparentny
- proces testowania rozwiązań technologicznych i ich wybór powinien być suwerenną decyzją *operatora*; nie powinno być możliwe prowadzenie jakiegokolwiek działalności badawczo-rozwojowej na polecenie innych podmiotów *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo*,
- niedopuszczalna jest sytuacja, w której powstała w wyniku prac badawczo-rozwojowych *operatora* własność intelektualna stanowi wyłączną własność podmiotów trzecich lub staje się własnością innych podmiotów *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo*, w ramach których funkcjonuje *operator*.

5.11. Działania marketingowe oraz sponsoring prowadzony przez operatora

Działania marketingowe oraz sponsoring *operatora* powinna cechować transparentność. Działania te powinny być realizowane odrębnie przez *operatora*, w szczególności nie mogą być one częścią działań grupy kapitałowej.

Działania marketingowe oraz wsparcie sponsorskie ze strony *operatora* winno być realizowane na bazie opracowanej odrębnie strategii marketingowej *operatora* i dedykowane dla przedsięwzięć mających bezpośredni związek z obszarem *podstawowej działalności operatora*, w tym edukacją w tym zakresie.

5.12. Funkcjonowanie operatora w przedsiębiorstwie zintegrowanym pionowo

Operatorzy działający w strukturach zależności korporacyjnych powinni z uwagą budować relacje z poszczególnymi podmiotami macierzystej grupy kapitałowej, tak aby nie narazić się na zarzut dyskryminacyjnego traktowania *użytkowników systemu* lub *potencjalnych użytkowników systemu*.

Fakt przynależności *operatora* do grupy kapitałowej nie może w żadnym stopniu wpływać na uprzywilejowane traktowanie przez *operatora* przedsiębiorstw z tej grupy.

Jako nieuzasadnione należy też określić pojawiające się oczekiwania intensywnego budowania wśród pracowników *operatora* zwiększonej świadomości marki i przynależności do danej grupy kapitałowej. W proces budowania takiej świadomości nie mogą być zaangażowani pracownicy *operatora*. Trudno też takie oczekiwania pogodzić z nakazami dla pracowników *operatora* w zakresie unikania wypowiedzi na temat innych *przedsiębiorstw energetycznych*, zaś udział przedstawicieli *przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo* w budowaniu wśród pracowników *operatora* świadomości marki grupy kapitałowej można odebrać jako niedopuszczalną ingerencję w bieżącą działalność *operatora*.

5.13. Centralizacja lub outsourcing usług i zakupów operatora

Operator realizując przedsięwzięcia z obszaru centralizacji lub outsourcingu usług i zakupów powinien kierować się zasadą niezależności, transparentności i przejrzystości w podejmowaniu decyzji.

Realizacja wymienionych przedsięwzięć nie może być ukrytą formą subsydiowania skrośnego lub wpływania na polepszenie pozycji rynkowej innych podmiotów z grupy kapitałowej, do której należy *operator*.

Operator nie powinien mieć ograniczonego wyboru w ofertach potencjalnych *usługodawców* (przed uruchomieniem rynkowej procedury zakupowej).

Operator ma obowiązek zapewnić realizację zasad unbundlingu zarówno w przypadku samodzielnej realizacji wszystkich usług i zakupów, jak również w przypadku, gdy część usług lub zakupów podlega centralizacji lub outsourcingowi. *Operator* powinien być w stanie każdorazowo udowodnić rynkowy i niedyskryminacyjny charakter swoich decyzji w zakresie centralizacji obszaru usług i zakupów. Proces zawierania kontraktów na realizację usług i zakupów powinien być cyklicznie rynkowo weryfikowany przez *operatora*. Organizacja cyklicznych przetargów o charakterze rynkowym powinna być stałym elementem weryfikacji ekonomicznej decyzji *operatora* w przypadku powierzenia realizacji usług i zakupów *operatora* podmiotom zewnętrznym.

Outsourcing usług nie może być również formą ograniczania przez jakikolwiek podmiot prowadzenia bieżącej działalności *operatora* lub narzucania mu sposobu jej prowadzenia.

Operator nie może być zobligowany do przystępowania do centrum usług wspólnych w przedsiębiorstwie zintegrowanym pionowo.

Operator zobowiązany jest do cyklicznego przeglądu umów wsparcia pod kątem zgodności obowiązujących w nich przepisów do wymogów prawa obowiązujących *operatora*.

6. Wdrożenie i realizacja programu

Istotnym punktem *programu zgodności* powinna być część poświęcona zdefiniowaniu stanowiska odpowiedzialnego w szczególności za wdrożenie, interpretację i przestrzeganie *programu*. W tym celu *operator* powinien stworzyć stanowisko *inspektora ds. zgodności*, którego zakres kompetencji obejmuje przynajmniej:

- operacyjne nadzorowanie realizacji *programu*,
- udzielanie informacji dotyczących *programu* i jego publikacji,
- monitorowanie przestrzegania postanowień *programu*,
- inicjowanie kontroli wdrożenia i przestrzegania *programu*,
- opracowywanie projektów zmian w *programie*,
- informowanie zarządu *operatora* o przebiegu realizacji *programu*,
- sporządzanie raportów oraz sprawozdania z wykonania *programu*, o którym mowa w art. 9d ust. 5 *ustawy*.

Inspektor ds. zgodności:

- dokonuje na potrzeby wewnętrzne *operatora* interpretacji postanowień programu zgodnie z *ustawą* i Wytocznymi oraz z uwzględnieniem wartości określonych w preambule oraz celów tego *programu*,

- jest upoważniony do występowania do Prezesa URE o ocenę lub interpretację postanowień programu,
- ustala zasady organizacji i przeprowadzania szkoleń dotyczących programu,
- określa zasady odbierania od pracowników oświadczenia o zapoznaniu się z programem oraz wskazuje, że oświadczenia te są przechowywane w aktach osobowych pracowników objętych programem.

Program jest zatwierdzany przez Prezesa URE na wniosek operatora. Zarząd operatora sprawuje nadzór nad wdrożeniem i realizacją programu.

Operator powinien publikować program zgodności na swoich stronach internetowych.

Przeprowadzane przez inspektora ds. zgodności szkolenia powinny obejmować przedstawienie celu i zakresu programu, obowiązków operatora, obowiązków pracowników operatora, konsekwencji wynikających z naruszenia obowiązków przez pracowników, zasad wdrażania i monitorowania programu.

Stanowisko inspektora ds. zgodności powinno mieć zagwarantowaną niezależność, mieć możliwość bezpośredniego kontaktu z zarządem operatora i jeżeli zachodzi potrzeba, możliwość dostępu do niezbędnych mu danych i dokumentów operatora oraz jednostek z nim powiązanych.

7. Monitorowanie funkcjonowania programu i sprawozdawczość

7.1. Monitorowanie

W celu skutecznego wykonywania programu niezbędne jest jego bieżące monitorowanie, jak również analiza zebranych danych, która pozwoli na jego udoskonalanie oraz eliminację zachowań dyskryminacyjnych.

Program powinien zatem określać zakres i tryb gromadzenia danych na temat jego realizacji, występujących w przedsiębiorstwie naruszeń programu i ewentualnych zagrożeń w tym zakresie.

Program powinien ponadto wyznaczać procedury postępowania w przypadku wystąpienia wskazanych wyżej zjawisk.

Inspektor ds. zgodności powinien dokonywać przeglądu stosowanych zasad w obszarach kontaktów z użytkownikami systemu i potencjalnymi użytkownikami systemu oraz dokonywać oceny stopnia ich zgodności z postanowieniami programu.

Wnioski z dokonanego przeglądu powinny posłużyć do wdrożenia działań w celu realizacji postanowień programu, a w szczególności określić:

- kierunki zmian organizacyjnych i procedur wewnętrznych w celu zachowania neutralności,
- kierunki zmian w Instrukcji Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej oraz we wzorcach stosowanych umów, wniosków i innych dokumentów,
- zmiany oznaczenia i prezentacji operatora w celu skutecznego informowania użytkowników systemu i potencjalnych użytkowników systemu o jego niezależności.

Wyżej wymienione wnioski powinny zostać zawarte w corocznym sprawozdaniu z realizacji programu, przedstawianym Prezesowi URE.

Inspektor ds. zgodności powinien mieć prawo do zarządzenia kontroli wewnętrznej przestrzegania postanowień programu oraz jego realizacji, zgodnie z obowiązującym u operatora systemem kontroli wewnętrznej.

Ponadto *inspektor ds. zgodności* powinien gromadzić informacje dotyczące naruszeń postanowień *programu* i występowania zachowań dyskryminacyjnych oraz stanu realizacji *programu* poprzez:

- zagwarantowany dostęp do wyników kontroli wewnętrznej,
- przyjmowanie i ewidencjonowanie informacji o występowaniu sytuacji konfliktu interesów,
- przyjmowanie i ewidencjonowanie skarg, wniosków, ankiet i informacji dotyczących *programu* zgodności i naruszeń jego postanowień,
- dokonywanie przeglądu realizowanych procesów na podstawie wywiadów oraz obowiązujących regulaminów i instrukcji.

Program powinien określać tryb postępowania w przypadku zawiadomienia przez pracownika o wystąpieniu konfliktu interesów oraz działania *inspektora ds. zgodności*, który powinien dokonywać oceny okoliczności i zagrożeń związanych z występowaniem konfliktu interesów i przedstawiać zarządowi *operatora* propozycje dalszego postępowania w zaistniałej sytuacji.

W przypadku powzięcia przez *inspektora ds. zgodności* informacji o występowaniu przypadków rażącego naruszenia postanowień *programu*, *inspektor ds. zgodności* powinien niezwłocznie zawiadamiać o ich występowaniu zarząd *operatora* oraz mieć możliwość proponowania działań w celu ich wyeliminowania, włącznie z projektami zmian aktualizacyjnych obowiązującego *programu*.

Informacja o tego typu zawiadomieniach i sposobie działania podjętym przez *operatora* powinna być zamieszczona w corocznym sprawozdaniu z realizacji *programu zgodności*, przedkładanym Prezesowi URE.

7.2. Sprawozdawczość

Program powinien zawierać minimalne wymagania, co do zawartości sprawozdania rocznego z jego realizacji, które przedstawiane jest Prezesowi URE w ustawowym terminie. *Program* powinien powierzać obowiązek opracowania ww. sprawozdania *inspektorowi ds. zgodności*.

Sprawozdanie roczne powinno uwzględniać dane z prowadzonego bieżącego monitoringu, a w szczególności:

- wykaz naruszeń *programu*,
- informację nt. skarg i wniosków dotyczących *programu*,
- działania podjęte w ramach realizacji *programu*,
- stosowane środki ochrony *informacji sensytywnych*.

Sprawozdanie powinno zawierać także informacje na temat przyjętych rozwiązań organizacyjnych *operatora* mających na celu spełnienie wymagań, które zostały opisane w tym dokumencie.